

ZPRÁVA Z DISKUSNÍHO SETKÁNÍ *DĚTSKÝ CERTIFIKÁT: OCHRANA DĚTÍ NEBO PŘEHNANÁ RESTRIKCE?**

V poslední době se rozhořela živá společenská debata o možnosti zavést tzv. „dětský certifikát“. Podle legislativního návrhu by osoby odsouzené za některé násilné trestné činy měly být umístěny do speciální evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi. Výpis z takovéto evidence budou muset poté předložit uchazeči o výkon některých povolání, ale i živností.

V rámci legislativního procesu se objevily dva návrhy konkrétní podoby tohoto institutu (viz pozměňovací návrhy k Sněmovnímu tisku č. 861, 9. volební období). První z nich předložila skupina 11 poslanců v čele s Barborou Urbanovou, druhý naopak tři poslanci v čele s Markem Bendou. Klíčem sporu mezi těmito dvěma skupinami je délka záznamu v evidenci. Ve znění návrhu poslankyně Urbanové činí doba 100 let, tj. prakticky na doživotí (v případě spáchání trestných činů s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nejméně 5 let). U ostatních trestných činů činí tato doba pouze 20 let. Bendův návrh tuto dlouhou dobu kritizuje a navrhuje kratší.

Ohledně této debaty se vznesla široká společenská diskuse, kdy se odpůrci této právní úpravy označují téměř za podporovatele „sexuálních predátorů“. Cílem tohoto setkání by mělo být odborně kriticky zhodnotit navrhovanou právní úpravu. Diskusní setkání by mělo shrnout, jak výhody, tak i nevýhody navrhované právní úpravy.

Katedra trestního práva proto oslovila odborníky z akademického prostředí i z aplikační praxe, aby se k návrhu vyjádřili. Cílem diskuse je naplnění tzv. „třetí role fakulty“, kdy je záměrem kultivovat odbornou diskusi a zprostředkovat propojení odborných znalostí s legislativním procesem. Katedra trestního práva usiluje o to, aby výsledná právní úprava byla kvalitní a aby naplnila svůj – bezesporu chvályhodný – účel. Současně však považuje za nezbytné, aby navrhované změny nepřiměřeně nezasahovaly do základních práv a svobod osob, které budou do evidence zařazeny.

Diskusní setkání samotné uváděl a moderoval prof. JUDr. Bc. Tomáš Gřivna, Ph.D. (vedoucí Katedry trestního práva PF UK). Dalšími referujícími byli JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D. (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D. (Nejvyšší soud), doc. JUDr. Jakub Morávek, Ph.D. (Katedra pracovního práva a práva soc. zabezpečení PF UK) a JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D. (Katedra ústavního práva PF UK).

Prof. Gřivna setkání zahájil a uvítal všechny přítomné. Nejprve shrnul navrhovanou právní úpravu, kdy uvedl rozdíly mezi dvěma výše uvedenými návrhy. Prof. Gřivna popsal povahu zápisu do příslušné evidence a také způsob jejího uložení. Hlavní výtky směřovaly ke způsobu rozdělení trestných činů na dvě kategorie, kdy u vybraných

* Tato zpráva byla zpracována v rámci projektu Specifického vysokoškolského výzkumu „Globální změna světa a reakce veřejného práva na ni“ č. 260749 řešeném na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

trestných činů bude zápis proveden automaticky, zatímco u dalších tak může učinit soud. Automatický zápis má být poté učiněn i zpětně, a to v případě osob odsouzených nejdříve v roce 2005 a novějších. Tímto dochází k retroaktivnímu působení, kdy zápis do evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi může být učiněn i u osob, u kterých je odsouzení již zahlazeno.

Jakožto další referující vystoupila JUDr. Hulmáková. Ta vyslovila v obecných otázkách souhlas s prof. Gřivnou. Ve svém vystoupení se věnovala zejména kriminologickým aspektům zápisu do takové evidence. Uvedla komparativní pohled obdobných registrů v zahraničí, kdy se zabírala efektivitou takového opatření a možností resocializace pachatelů této trestné činnosti. JUDr. Hulmáková uvedla, že velká většina násilných a sexuálních trestných činů spáchaných vůči dětem je páčáno prvopachateli trestných činů. Zabírala se tedy otázkou, jaký je účel takové evidence.

Na tento příspěvek reagoval ve svém vystoupení JUDr. Říha. Ten vyslovil souhlas se svými předřečníky, kdy se věnoval problematikým aspektům zpětného (retroaktivního) zápisu pachatelů do evidence. Ve svém příspěvku se také věnoval problematikým aspektům legislativního procesu, kdy došlo k přidání zmíněných návrhů až formou pozměňovacího poslaneckého návrhu. Navržené znění tedy neprošlo klasickým mezirezortním připomínkovým řízením, které mohlo některé nedokonalosti napravit.

Dále vystoupil doc. Morávek, který se věnoval pracovněprávním přesahům návrhu. Zmínil velmi stručnou důvodovou zprávu, která neposkytuje odpovědi na řadu otázek. Zabýval se otázkou, na jaké osoby se povinnost předložit výpis evidence vztahuje, kdy zde nejsou uvedeny některé osoby, které s dětmi obvykle pracují (např. v rámci spolkové činnosti). Dále se také zabýval diskriminačním postavením osob, u kterých dojde ke zpětnému zápisu do evidence a související navrhovanou změnou zákoníku práce.

Posledním řečníkem byl JUDr. Preuss. Ten se věnoval problematice z ústavněprávního hlediska. Zmínil zejména legislativní proces a otázku možné retroaktivity. Zmínil dvojí pojetí zpětného zápisu do evidence, kdy na jednu stranu se jedná o nejvíce problematickou část návrhu, ale na stranu druhou by bez tohoto nebylo možné ochránit děti před případnými sexuálními predátory.

Závěrem předešlá vystoupení vyvolala zajímavou a velmi podnětnou debatu. V rámci ní se vyjádřil k návrhu poslanec Benda, který byl jedním z autorů druhého pozměňovacího návrhu, a také poslankyně Zajíčková. Oba zmínili legislativní aspekty, ale také problematické znění prvního pozměňovacího návrhu. Tomuto oponoval náměstek Ministra spravedlnosti Karel Dvořák, který s kritikou v některých aspektech souhlasil, v jiných jí oponoval. V diskusi se zapojil i dlouholetý obhájce JUDr. Toman, který se věnoval povaze zápisu v evidenci, jakož i stigmatizaci odsouzených osob a mnoha dalším otázkám.

Závěrem Katedra trestního práva PF UK věří, že diskusní setkání bylo zajímavé a podnětné pro všechny vystupující i účastníky. Doufáme, že odborná kritika zde uvedená bude reflektována v rámci legislativního procesu. Pokud by měl čtenář zájem záznam zhlédnout, zůstává nadále k dispozici na serveru *Epravo.cz*.¹

¹ Diskusní setkání – Dětský certifikát: Ochrana dětí nebo přehnaná restrikce? [Živé vysílání]. In: *Epravo.cz* [online]. 8. 4. 2025 [cit. 2025-04-30]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/eshop/diskuzni>

JUDr. Vojtěch Podliska
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
vojtech.podliska@prf.cuni.cz
ORCID: 0009-0009-1635-7948

DOI: 10.14712/23366478.2025.504